

POEMAT SYMFONICZNY

To jednocześnie utwór na orkiestrę, który rozwinął się w XIX wieku. Posiadał tytuł nawiązujący do treści literackich. Odzwierciedlał romantyczną ideę łączenia poszczególnych dziedzin sztuki w jednym utworze.

Dotychczas kompozytorzy najczęściej określali swe utwory tytułami wskazującymi do gatunków, np.: sonata, symfonia, kwartet smyczkowy, koncert. W XIX wieku zapanowała moda na nadawanie tytułów odwołujących słuchaczy do znanych utworów literackich (powieści, sztuk teatralnych, poematów...)

Kiedy ok. roku 1846 Franciszek Liszt przystępował do komponowania pierwszego poematu symfonicznego, korzystał z osiągnięć swych poprzedników. Odwołał się do m. in. skomponowanej przez Hektora Berlioza w 1830 r. pierwszej symfonii programowej – *Symfonii Fantastycznej*.

Kompozytorzy poematów symfonicznych i tytuły ich dzieł:

Franciszek Liszt [czytamy: List] – poematy symfoniczne: *Co słycać w górach*, *Preludia*, *Prometeusz*

Ryszard Strauss [czytamy: Sztraus] – poematy symfoniczne: *Ucieszne figle Dyla Sowizdrzała*, *Don Kichot*

Bedřich Smetana - cykl 6 poematów symfonicznych *Moja ojczyzna*, w tym najslawniejszy *Weltawa* (tytuł nawiązuje do głównej rzeki Czechach, przepływającej przez Pragę) <https://www.youtube.com/watch?v=fr1uq4PHGks>

Inne gatunki, które uznać można za pochodne poematu symfonicznego, to fantazja symfoniczna i scherzo symfoniczne [czytamy skerco].

CIEKAWOSTKA ☺

Najbardziej znanym scherzem symfonicznym jest *Uczeń czarnoksiężnika* Paula Dukasa. Kompozytor zilustrował muzyką treść ballady Johanna Wolfganga Goethego pod tym samym tytułem. Goethe opisał historię adepta magii, który pod nieobecność mistrza używa czarów, by przedmioty wykonały za niego pracę. Wodę do chaty nosi zaczarowana tykwa, której uczeń nie potrafi zatrzymać, gdyż nie pamięta właściwego zaklęcia. Ostatecznie przecina ją na pół licząc na zakończenie pracy i nagle... pojawiają się dwie tykwy... Przed powodzią ratuje adepta powrót mistrza.

W niezwykle humorystyczny sposób Paul Dukas przedstawił tykwę w postaci tematu muzycznego noszącą wodę. Posłuchajmy (do ok 4 minuty)

<https://www.youtube.com/watch?v=jNaNDXyXRf0>

Kadr z filmu animowanego „Fantazja” Walta Disneya, 1940 r.

Obejrzyj fragment animacji, zwróć szczególną uwagę na towarzyszącą jej muzykę.

<https://www.youtube.com/watch?v=xHEMkbyXFxs>